

ELS DESPOSSEÏTS

Els DESPOSSEÏTS

Ursula K. Le Guin

Traducció de Blanca Busquets

Raig verd
editorial

Títol original: *The Dispossessed*

Copyright © 1974 by Ursula Le Guin

Publicat d'acord amb International Editors' Co. i Curtis Brown, Ltd.

«Els drets morals de l'autora estan protegits»

© d'aquesta edició, Raig Verd Editorial, 2018

© de la traducció de l'anglès, Blanca Busquets

Primera edició: febrer 2018

© de les imatges de la coberta i infografia: © ikonstudio, Adobestock, 2018

i © Michael Cina, Market, Adobe, 2018

© de la fotografia de l'autora: Marian Wood Kolisch

Disseny de la coberta: Tono Cristòfol

Disseny de la infografia: Blanca Busquets i Laura Huerga

Producció editorial: Marta Castell

Correctors: Oriol González, Xantal Aubareda

Publicat per Raig Verd Editorial

Gran Via de les Corts Catalanes, 514, 1r 7a, Barcelona 08015

www.raigverdeditorial.cat

 @Raig_Verd RaigVerd

Impressió: Gráficas 94

ISBN: 978-84-16689-61-3

Dipòsit legal: B 5314-2018

BIC: FA, FL, JPFB, JFFK

Imprès a Espanya - Printed in Spain

La traducció d'aquest llibre es regeix pel contracte tipus proposat per ACE Traductores.

Raig Verd Editorial forma part de l'Associació d'editorials independents

Un cop llegit el llibre, si no el vols conservar, el pots deixar a l'abast d'altres, passar-lo a un company de feina o un amic a qui pugui interessar. En el cas de voler llençar-lo (cosa impensable), fes-ho al contenidor blau de reciclatge de paper.

L'editorial expressa el dret del lector a la reproducció total o parcial d'aquesta obra per a ús personal.

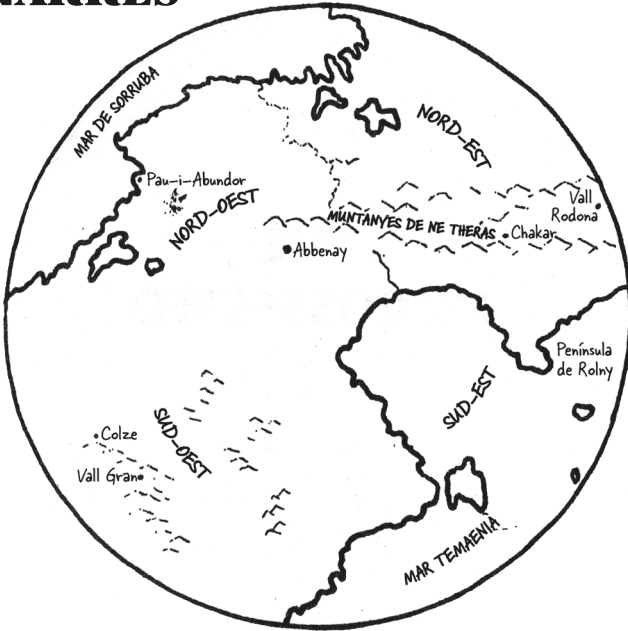
**«Obra extraordinària, Le Guin
ha creat una societat que funciona
perfectament amb un detall exquisit.»
Baird Searles**

**«Un llibre escrit a la perfecció,
composat a la perfecció.»
Theodore Sturgeon**

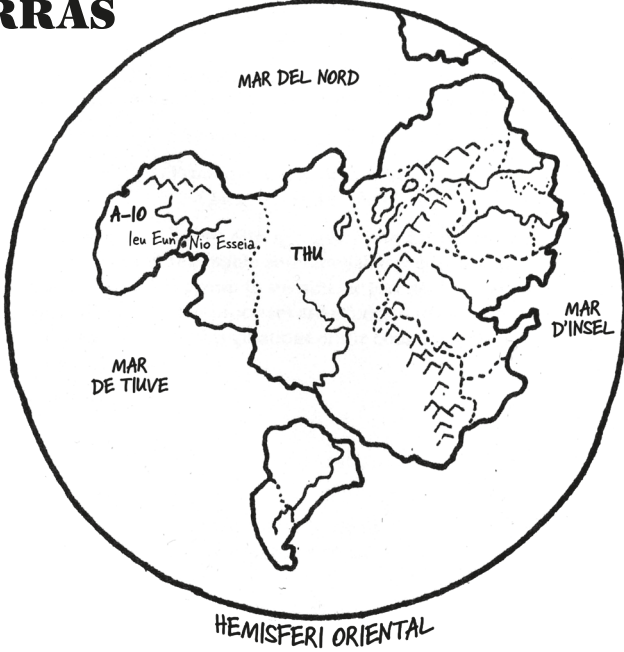
**«Els desposseïts és, doncs, ciència-ficció
sense homenets verds, més aviat amb
un sentit de l'anticipació que
desenvolupa una crítica sociològica
global i d'esperança revolucionària.»
*Blog du peuple***

**«El que fa única a Le Guin
és la magnitud i la complexitat
de la seva mirada: aquesta dona té
literalment el cosmos al cap.»
Rosa Montero, *El País***

ANARRES

URRAS

HEMISFERI OCCIDENTAL

NOTA DE L'EDITORA

Els textos que trobareu en aquest llibre forcen i posen a prova la llengua catalana. Això no és casual, això és així perquè Le Guin fa el mateix en la seva llengua i hem provat de traslladar-ho a la nostra. Com a exemples veureu que els nens anarrestis no utilitzen possessius i que les expressions religioses no es donen de manera «natural» en la seva llengua —són herències del pràvic, la llengua d'Urras—. Veureu també que els urrastis respecten les convencions jeràrquiques de la llengua a l'hora de dirigir-se a algú altre, mentre que els anarrestis, no —conseqüència directa de la manca de jerarquies socials—. A més a més, us adonareu que en l'aprenentatge de la llengua estrangera, els personatges evolucionen i s'adapten. Aquests canvis són intencionats i els trobareu sobretot en el cas d'en Shevek.

Esperem que gaudiu de la lectura tant com nosaltres ho hem fet publicant aquest llibre.

Bon viatge d'anada i de tornada!

Capítol u

ANARRES / URRAS

Hi havia un mur. No semblava gaire important. Estava fet de manera tosca, amb pedra sense tallar i argamassa; una persona adulta podia treure el cap per sobre sense problemes, i fins i tot un nen podia enfilar-s'hi. En el punt on creuava la carretera, en lloc d'haver-hi un portell, el mur degenerava fins a convertir-se en mera geometria, una línia, la idea de frontera. Però la idea era real. Era important. Durant set generacions no hi havia hagut res en el món més important que aquell mur.

Com qualsevol altre mur, era ambigu, bifacètic. Allò que hi havia dins i fora depenia del costat des d'on s'observava.

Mirat des d'una banda, el mur envoltava un camp erm de vint-i-quatre hectàrees que s'anomenava Port d'Anarres. Al camp hi havia un parell de grues pòrtic, una plataforma de llançament, tres magatzems, un garatge per a camions i un dormitori. Aquest últim edifici feia l'efecte de ser durador, brut i lúgubre; no tenia ni jardins ni nens; era evident que ningú no l'habitava i que els que hi passessin no hi havien de restar gaire temps. En realitat, era una unitat de quarantena.

El mur no només confinava el camp d'aterratge, sinó també les naus que arribaven de l'espai, els homes que hi viatjaven, els mons dels quals venien i la resta de l'univers. Aïllava l'univers i deixava Anarres fora, lliure.

Mirat des de l'altra banda, el mur contenia Anarres: tot el planeta era dins seu, un camp de presoners enorme, isolat d'altres mons i homes, en quarantena.

Un grapat de persones avançava per la carretera en direcció al camp d'aterratge, altres estaven drets al voltant del lloc on la carretera travessava el mur.

Hi havia gent que sovint venia de la ciutat propera d'Abbenay amb l'esperança d'albirar una nau espacial, o simplement per veure el mur. Al capdavall, era l'única frontera del seu món. En cap altre lloc podien trobar un senyal que digués «Prohibit el pas». Els adolescents, en particular, s'hi sentien atrets. S'acostaven al mur; s'hi asseien. Potser trobaven una brigada per observar que estigués descarregant caixes dels camions amb tracció per eruga aparcats als magatzems. Tal vegada fins i tot hi havia una nau espacial de càrrega a la plataforma. Aquestes naus de subministrament només baixaven vuit cops l'any, sense avís, els únics que en sabien alguna cosa eren els síndics que treballaven al Port, així que quan els espectadors tenien prou sort i en veien una s'entusiasmaven, al començament. Tanmateix, ells s'estaven asseguts allí, i lluny, a l'altra banda del camp, hi havia la nau, una torre baixeta i negra enmig d'un enrenou de grues mòbils. Llavors, una dona es va atansar des d'un dels equips de treballadors del magatzem i els va dir:

—Per avui pleguem veles, nois.

Portava el braçalet de la Defensa, una visió quasi tan estranya com la d'una nau espacial, i motiu de força emoció. Però tot i que el to de la seva veu era suau, no admetia rèplica. Era la capatassa d'aquella colla i, si algú la provocava, els seus síndics li donarien suport. De totes maneres no hi

havia res per veure. Els estranys, els forasters, es quedaven amagats a les seves naus. No hi havia espectacle.

Era un espectacle avorrit també per a l'equip de la Defensa. A vegades la capatassa desitjava que algú intentés creuar el mur, un tripulant estranger que volgués abandonar la bandera, o un dels xavals d'Abbenay que provés de colar-se per donar una ullada de més a prop a la nau de subministrament. Però mai no passava. Mai no passava res. I quan va passar, ella no estava preparada.

—Va darrere la meva nau, aquella gentalla? —li va dir el capità de la nau de càrrega *Alerta*.

La capatassa va mirar i va constatar que, de fet, hi havia una bona munió de gent al voltant del portell, un centenar o més de persones. No feien res, només s'estaven allà drets, de la mateixa manera que la gent romania dempeus a les estacions de trens de mercaderies durant la Gran Fam. Aquesta visió la va esglaiar.

—No. Estan... mmm... protestant —va dir en el seu iòtic lent i limitat—. Protesta el... ah, ja sap... passatger?

—Vols dir que van darrere aquest bastard que se suposa que ens hem d'emportar? Provaran d'aturar-lo a ell, o a nosaltres?

La paraula «bastard», impossible de traduir en la llengua de la capatassa, no tenia cap significat per ella, excepte que era una mena de terme estranger per a la seva gent, però mai no li havia agradat com sonava, o el to del capità, o el capità mateix.

—Et pots cuidar de tu? —va preguntar succintament.

—Hòstia, és clar que sí. Només has d'ocupar-te d'embarcar la resta del carregament, ràpid. I fes pujar aquest bastard de passatger a bord. Cap turba d'odonianets ens donarà maldecaps, a *nosaltres*. —Va fer uns copets a la cosa que portava penjada al cinturó, un objecte de metall semblant a un penis deformat, i va esguardar amb condescendència la dona inerme.

Ella va llançar una mirada freda a l'objecte fàl·lic, una arma, com bé sabia.

—Nau estarà carregada a les 14 hores —va dir—. Manteniu segura la tripulació de la nau. Enlairament a les 14 hores 40. Si necessites ajuda, deixa missatge gravat a Control Terrestre.

Va tocar el dos abans que el capità pogués replicar. La ira la tornava més contundent vers la tripulació i el públic.

—Obriu la carretera allí, vinga! —va ordenar mentre s'acostava al mur—. Han de passar els camions, algú prendrà mal. Aparteu-vos!

Els homes i les dones de la gentada es van encarar amb ella, i entre ells mateixos. Seguien travessant la carretera, i alguns van creuar el mur. Tanmateix, sí que van deixar més o menys lliure el camí. Si bé la capatassa no tenia experiència menant una turba, aquella gent no tenia experiència sent-ne una. Eren membres d'una comunitat, i no pas elements d'una col·lectivitat, no els empenyia un sentiment de masses; allí hi havia tantes emocions com persones. Incapaços de copsar que les ordres poguessin ser arbitràries, no tenien pràctica en la desobediència. Aquesta inexperiència va salvar la vida al passatger.

Alguns havien anat allà a matar un traïdor. Altres hi havien anat per impedir que marxés, o per insultar-lo a crits, o simplement per veure'l; i tots aquests altres obstruïen el camí escarpat i curt dels assassins. Cap no tenia armes de foc, tot i que un parell tenia ganivets. Per ells l'agressió implicava un atac cos a cos; volien enxampar el traïdor amb les seves pròpies mans. Comptaven que arribaria custodiat, en un vehicle. Mentre provaven d'inspeccionar un camió de mercaderies i es discutien amb el conductor indignat, l'home que esperaven va arribar caminant per la carretera, sol. Quan el van reconèixer, ja era a mig camp, amb cinc síndics de la Defensa seguint-lo. Els qui l'havien volgut matar van

optar per perseguir-lo, massa tard, i per apedregar-lo, no tan tard. Amb prou feines van aconseguir ferir l'home que volien abans que no atenyés la nau, però una pedra d'un quilo va impactar contra la templa d'un dels membres de la Defensa i el va liquidar allí mateix.

Les escotilles de la nau es van tancar. L'equip de la Defensa va fer mitja volta, amb el seu company mort als braços; no van esforçar-se gens per aturar els líders de la multitud que s'apressava en direcció a la nau, encara que la capatassa, blanca de ràbia i desconcert, els va enviar a tots a l'infern amb un crit quan la gentada va passar i va canviar de direcció per esquivar-la. Un cop vora la nau, l'avantguarda de la munició es va dispersar i va restar irresoluda. El silenci de la nau, els moviments abruptes de les enormes i esquelètiques grues pòrtic, l'aspecte estrany i cremat de la terra, l'absència de qualsevol cosa a escala humana, tot els desorientava. Una ràfega de vapor o gas provinent d'alguna cosa connectada a la nau va fer que alguns se sobresaltessin; amb inseguretat, van guaitar cap amunt, als immensos túnels negres dels coets. Una sirena va deixar anar un udol d'avís, des de lluny, a l'altre extrem del camp. Primer una persona i després una altra van començar a girar cua cap al portell. Ningú no els va detenir. En menys de deu minuts, el camp es va buidar, l'aglomeració es va disgregar al llarg de la carretera d'Abbenay. Fet i fet, no semblava que hagués passat res.

Dins l'*Alerta* succeïen un bon grapat de coses. Com que Control Terrestre havia anticipat l'hora del llançament, totes les rutines s'havien d'enllestir sense perdre temps. El capità havia ordenat que lliguessin i recloguessin el passatger, a la sala de la tripulació, junt amb el doctor, per tal que no fessin nosa. Hi tenien una pantalla, allí, podien seguir l'enlairament si en tenien ganes.

El passatger va observar-ho. Va veure el camp, el mur que l'envoltava i, en la llunyania, fora del mur, els vessants

distants de les Ne Theras, clapats d'hòlum grèvol i d'uns quants arbusts argentats de llunarça.

De cop i volta, tot això es va escórrer pantalla avall en una confusió enlluernadora. El passatger va tenir la sensació que li pressionaven el crani contra el reposacaps encoixinat. Era com si li estiguessin fent una revisió dental, el cap premut al capçal, la mandíbula oberta a la força. No podia respirar, estava marejat i va notar com, de la por, els intestins li feien figa. Tot el seu cos cridava a aquelles forces colossals que s'havien apoderat d'ell: Ara no, encara no, espereu!

Els ulls el van salvar. Allò que van insistir a ensenyar-li, allò de què el van informar, el va treure de l'autisme del terror. Perquè a la pantalla ara va aparèixer una vista estranya, una planura pàl·lida de roca. Era el desert vist des de les muntanyes que hi havia sobre Vall Gran. Com havia tornat a Vall Gran? Va procurar dir-se que era en una aeronau. No, en una nau espacial. La vora de la planura centellejava amb la brillantor de la llum en l'aigua, llum sobre un mar llunyà. No hi havia aigua en aquells deserts. Què era, doncs, allò que veia? La planura de pedra ja no era plana sinó buida, com una conca curulla de llum del sol. Mentre l'observava, sorprès, la concavitat es va fer menys profunda, vessava llum. De sobte, una línia la va creuar, abstracta, geomètrica, la secció perfecta d'un cercle. Més enllà d'aquell arc hi havia només tenebres. La foscor invertia tota la imatge, esdevenia negativa. Allò real, la part rocosa, ja no era còncava i plena de llum: era convexa, reflectora, rebutjava la llum. No era una planura ni una conca, sinó una esfera, una bola de pedra blanca que queia, s'esvaïa, en l'obscuritat. Era el seu món.

—No ho entenc —va dir en veu alta.

Algú va contestar-li. Durant un moment, no va adonar-se que la persona que hi havia dreta al costat de la seva butaca li estava parlant, contestant, perquè ja no entenia què era una resposta. Era perfectament conscient només d'una cosa,

el seu aïllament total. El món s'havia ensorrat i ell s'havia quedat sol.

Sempre havia temut que passés això, més que la mort. Morir és perdre's a un mateix i reincorporar-se a la resta. Ell havia conservat el seu jo, i havia perdut la resta.

Finalment va ser capaç d'aixecar la mirada fins a l'home que tenia dret al costat. Era un foraster, és clar. D'ara endavant, només hi hauria forasters. Parlava en una llengua estrangera: iòtic. Les paraules tenien sentit. Totes les menudeses tenien sentit; només la totalitat no en tenia. L'home estava dient alguna cosa sobre les corretges que el subjectaven a la butaca. Les va toquejar. El seient es va redreçar i quasi en va caure, de tan marejat i mancat d'equilibri que estava. L'home no deixava de preguntar si hi havia algú ferit. De qui parlava?

—Està segur, ell, que no l'han ferit?

En iòtic, la fórmula de cortesia per adreçar-se a algú emprava la tercera persona. L'home es referia a ell, a ell mateix. No entenia per què hauria d'estar ferit; l'home continuava parlant, ara sobre llançar pedres. Però la pedra mai no xocarà amb res, va pensar. Va tornar a mirar la pantalla buscant la roca, aquella pedra blanca que queia en les tenebres, però la pantalla havia quedat buida.

—Estic bé —va dir per fi, a l'atzar.

No va aplacar l'home.

—Si us plau, vingui amb mi. Soc doctor.

—Estic bé.

—Si us plau, vingui amb mi, doctor Shevek!

—Tu ets el doctor —va respondre en Shevek després d'una pausa—. Jo no ho soc pas. Em dic Shevek.

El doctor, un home baix, pàl·lid i calb, va fer una ganyota de preocupació.

—Senyor, hauria de ser a la seva cabina, risc d'infecció... se suposava que no havia d'estar en contacte amb ningú que

no fos jo, he passat per dues setmanes de desinfecció per a res. Maleït sigui aquest capità! Li prego que vingui amb mi, senyor. Em faran responsable...

En Shevek va percebre que l'homenet estava alterat. No va sentir cap remordiment, ni una gota de compassió; això no obstant, fins i tot en la situació en què es trobava, en una solitud absoluta, hi havia una llei que encara era vigent, l'única que mai havia obeït.

—D'acord—va dir, i es va aixecar.

Encara li rodava el cap i li feia mal l'espatlla dreta. Sabia que la nau devia estar desplaçant-se, però no tenia sensació de moviment; només hi havia un silenci, un silenci total i espantós, tot just rere les parets. El doctor el va guiar a través d'uns passadissos muts, de metall, fins a una habitació.

Era una estança molt petita, de parets nues i amb solcs. Repugnava a en Shevek, li recordava un lloc en el qual no volia pensar. Va aturar-se a l'entrada. Però el doctor va insistir i va suplicar-li que hi entrés, així que ho va fer.

Es va asseure al matalàs dur i prim, encara marejat, en-sopit, i va observar el doctor sense curiositat. Va pensar que hauria de sentir-ne: aquest home era el primer urrasti que mai havia vist. Però no tenia esma. Es podria haver ajagut i quedar-se adormit a l'instant.

Havia passat tota la nit anterior en vetlla, revisant documents. Tres dies abans havia enviat la Takver i les nenes a Pau-i-Abundor, i des de llavors havia estat ocupat, corrent a la torre de ràdio per intercanviar missatges d'última hora amb gent d'Urras, i discutint plans i possibilitats amb en Bedap i els altres. Durant tots aquells dies de tràfec, des que la Takver se n'havia anat, havia tingut la impressió que no era ell qui feia totes aquestes coses, sinó que eren les coses les que el feien a ell. Havia estat en mans d'altres. La seva pròpia voluntat no havia actuat. No havia sigut necessari que ho fes. L'origen de tot havia estat la seva voluntat, la que havia